

Kirkelig mangfold i et kirkelig uenighetsfelleskap - Fokussak UKM 2023

Ungdommens kirkemøte 2022 vedtok at saken «*Kirkelig mangfold i et kirkelig uenighetsfelleskap*» skal være årets fokussak på Ungdommens kirkemøte 2023. Fokussak er en sak som Den norske kirkes ungdomsutvalg forbereder i forkant av Ungdommens kirkemøte, og som bes om at behandles i alle ungdomsråd og organisasjoner, som inviteres til Ungdommens kirkemøte, slik de finner det tjenlig.

Vedlagt finner dere en power point, som kan endres av den som skal lede øvelsen i gruppen. I utgangspunktet ønskes det at øvelsen gjennomføres i ungdomsråd, ungdomsting eller organisasjonens organer. Alle innspill til fokussaken leveres i skjema på www.kirken.no/ukm2023
Innspillene vil bli brukt i sakspapiret til UKM 2023.

HVA ER UENIGHET?

Før en starter med begrep som uenighetsfelleskap og mangfold, kan det være greit for gruppen om det også etableres en felles forståelse av hva ordet *uenighet* betyr. Det er forskjell på ord som konflikt, krangel, kamp eller strid og uenighet. Ordet uenighet brukes om en rekke forskjellige former for motsetninger. En del av disse kan også kalles tvister.

ET KIRKELIG MANGFOLD I ET KIRKELIG UENIGHETSFELLESKAP

Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke som bekjenner troen på den treenige Gud og evangeliet om frelse i Jesus Kristus slik det er gitt oss i Det gamle og Det nye testamente og uttrykt i den apostoliske, den nikenske og den athanasianske trosbekjennelse samt Den uforandrede augsburgske bekjennelse fra 1530 og Luthers lille katekisme¹.

Selv om Den norske kirke har felles bekjennelsesskrifter, er det flere teologiske tema som til enhver tid diskuteres og hvor medlemmer av Den norske kirke ikke er enige. De fem bekjennelsesskriftene er likevel grunnlaget for det felleskapet som Den norske kirke utgjør. Medlemmer leser ikke nødvendigvis disse på samme måte. Det har også vært behov for å ta et oppgjør med noen av skriftene fordi de også må leses som historiske dokumenter. For eksempel forstås Den augsburgske bekjennelse også som en historisk tekst fra 1530, farget av datidens spørsmål og konfliktlinjer. I 2010 tok Det lutherske verdensforbund, og med det også Den norske kirke, et oppgjør med fordømmelsene av annerledestroende som finnes i Den augsburgske bekjennelse.

Tro, og derfor teologi, betyr noe for den troende. Det er noe som står på spill når troende møtes. Det kan være enighet eller uenighet. Uenighet har til alle tider eksistert i kirken, og de første kristne diskuterte også hva det betydde å tro på Jesus, forholdet til Toraen, og forståelsen av hvem som var «Guds folk».

¹ Den norske kirkes Kirkemøte (KM 6/2019) i Kirkeordningens første paragraf

UENIGHETSFELLESSKAP

Lars Laird Iversen ga i 2014 ut boken «Uenighetsfellesskap – blikk på demokratisk samhandling». Å være et uenighetsfellesskap er en forutsetning for å være del av et demokratisk samfunn. I boken kritiseres ideen om at fellesskap hviler på delte verdier. Å være demokratisk betyr å leve med at mennesker mener og tenker ulikt – også når det kommer til verdier. Mennesker kan likevel oppleve at de tilhører samme fellesskap, selv om det mener og tenker ulikt i den gruppen de identifiserer at de hører til.

Hvordan et uenighetsfellesskap opererer ser ulikt ut i forskjellige kontekster, og det kan brukes to bilder av hvordan noen ulike typer uenighetsfellesskap foregår. Det første bildet er stortinget som en demokratisk institusjon hvor politikere er valgt for å representere et parti, et fylke og kanskje et spesielt fagfelt. Hvordan politikere på stortinget håndterer uenighet skiller seg f.eks. markant fra en klasseromssituasjon. Det andre bildet man kan bruke er klasserommet, som består av elever som mer eller mindre tilfeldig deler en læringsarena. Innad i en klasse vil det være ulike stemmer, basert på kjønn, demografi og sosio-økonomisk tilhørighet.

Hvilke spilleregler som gjelder i disse to ulike uenighetsfellesskapene, må fellesskapet bli enige om. For eksempel vil stortinget ha en større grad av retorikk enn skolen. Skolen vil være en tidlig treningsarena for uenighetsfellesskap, og hvor et læringsmål er at eleven skal få en forståelse av hvordan uenighetsfellesskap også er viktig for samhandling, demokrati og fellesskap.

ET KIRKELIG UENIGHETSFELLESSKAP

I en demokratisk folkekirke vil uenighet komme til uttrykk i f.eks. menighetsråd, ungdomsråd og bispedømmerråd. Det kan være uenighet om teologi, politikk eller praktiske løsninger. Det er likevel en forståelse av at de som er til stede tilhører samme fellesskap, og opplever seg som en del av dette.

Det er ulike måter å leve med og i et uenighetsfellesskap. I de første kristne tider har forskning vist at mennesker møttes i synagogen, og at gudstjenesten handlet om å diskutere skriftene, som ofte var plassert fysisk i midten av rommet. Om skriftrullene ikke var fysisk til stede, var plassen der de stod kanskje tom og symboliserte Guds symbolet på Guds tilstedeværelse. Siden ingen fullt ut kan forstå Gud, var det rom for samtale, tolkninger og diskusjon. Og selv om man ikke var enige, var dette sentrumet fortsatt noe de hadde felles og samlet seg om. Det var ikke definert hva dette tomrommet var i forkant, men alle var der sammen. Dette er et eksempel på hvordan den første kirken fra begynnelsen av hadde rom for et mangfoldig uenighetsfellesskap.

ULIKE MODELLER FOR ET KIRKELIG MANGFOLDIG UENIGHETSFELLESSKAP

Kan et kirkelig mangfold beskrives som et torg, hvor mennesker møtes for et meningsmangfold og konstruktiv samtale? For de som opplever at samfunnet kirken er en del av kan være polarisert, er kirken kanskje et annet fellesskap. De som kommer til kirken kan ikke alene kan forstå hva Guds tilstedeværelse betyr, de må finne ut av dette sammen. Det gjøres hver gang kristne samles, til gudstjeneste, til bønn, og i fellesskap. Men det skjer også gjennom diskusjoner der det er ulike oppfatninger om hva vårt ansvar og kall skal være i verden, og om hvem Gud er.

Ungdommens kirkemøte har tidligere tematisert forskjellen på debatt, diskusjon og dialog. Hvilke spilleregler har vi for å leve sammen i et uenighetsfellesskap? Ungdommens kirkemøte 2020 vedtok debattregler, og disse er nå i bruk på

ungdomsting, Ungdommens kirkemøte og Kirkemøtet. Erfaringen fra Ungdommens kirkemøte er at ungdom kan snakke om og diskutere vanskelige tema, og fortsatt være et felleskap for de som er til stede. Denne erfaringen viser hvordan uenighet også kan være en del av et felleskap.

VIDERE SAKSBEHANDLING FOR FOKUSSAKEN UKM 2023

Det er viktig for Den norske kirkes ungdomsutvalg å få så mange innspill som mulig til den videre saksbehandlingen. Det er derfor ønskelig at ungdomsrådene, og om tjenlig ungdomstingene, samt organisasjonene som er invitert til Ungdommens kirkemøte gjennomfører den vedlagte øvelsen, og sender sine tilbakemeldinger til Den norske kirkes ungdomsutvalg **innen 15. mai 2023**.

Bruk skjema på siden www.kirken.no/ukm2023

Disse innspillene vil være en del av saksforberedelsene til saken som behandles på Ungdommens kirkemøte 2023.